

ਅਰੁਣ ਮੋਗਾ ਜੇ.

ਸੋਨਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ

2012 ਦੇ FAO ਨੰ. 2218

1 ਸਤੰਬਰ, 2021

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੀਵਿਯਾਨ, 1950—ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988—ਐੱਸ. 128—
MACT—ਨਾਕਾਫੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ - ਜੇਕਰ ਵਾਹਨ ਕੋਲ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ
ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਵੈਧ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ/ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ
ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ
ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ - ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਿਆ
ਗਿਆ ਆਰਡਰ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪੈਰਾ ਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਚਪੀ-11-0696 ਕੋਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਨਿਪਟਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ// ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 2004 (3) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 297 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਨੂੰ ਲਏ ਗਏ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3/ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(ਪੈਰਾ 17)

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਅਸ਼ਵਨੀ ਅਰੋੜਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਜਵਾਬਦੇਹ-ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਅਸ਼ਵਨੀ ਤਲਵਾਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਅਰੁਣ ਸੋਗਾ, ਜੇ. (ਓਰਲ)

(1) ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਰੋਪੜ (ਸੰਖੇਪ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਦੁਆਰਾ 08.10.2011 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 (ਅਪੈਰਾ ਧਕ ਟਰੱਕ ਦਾ ਬੀਮਾਕਰਤਾ) ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮੁਆਫੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਪੀਲ।

(2) ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ। 09.06.2010 ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਤ ਰਾਮ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਨੌਕਰ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾਮਕ ਦੋ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀਰੋ ਗਾਂਡਾ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਘਨੌਲੀ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਮਕੌਰੀ ਖੁਰਦ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਢਾਬੇ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਚਪੀ-11-0696 ਨੇ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਟੱਕਰ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨੋਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 14.09.2010 ਨੂੰ ਜੀਤ ਰਾਮ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਬ ਨਾ ਝੱਲਦਿਆਂ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਵਿਧਵਾ, ਜੀਤ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ MACT ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1, 2 ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3 ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਪੈਰਾ ਧੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1-2 ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਟਰੱਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

(4) ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 3/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਵੈਧ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ, ਆਰਸੀ ਅਤੇ ਫਿਟਨੈਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(5) ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:

1. ਕੀ ਜੀਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਚ.ਪੀ.-11-0696 ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
2. ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਜੇਕਰ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤੋਂ? ਓ.ਪੀ.ਪੀ
3. ਕੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਕੋਲ ਵੈਧ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ, ਆਰਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ HP-11-0696 ਦਾ ਫਿਟਨੈਸ

(Arun Mongand) ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਸੀ? ਓ.ਪੀ.ਆਰ

4. ਕੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹਨ?

ਓਪੀਆਰ-3

5. ਰਾਹਤ.

(6) ਰਿਕਾਰਡ/ਸਬੂਤ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੀਤ ਰਾਮ ਦੀ ਮੌਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਟਰੱਕ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੇ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-2 ਤੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੰਕ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੋਲ ਇੱਕ ਵੈਧ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਸੀ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਕੋਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੈਧ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 4 ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1-2 ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ। ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ @ 9% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 11,62,000/- ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 3) ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(7) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 32 ਸਾਲ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਅਹਾਤਾ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 20,000/- ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਅੱਠ ਆਸ਼ਰਿਤ/ਦਾਵੇਦਾਰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਰਫ ਰੁਪਏ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। 8,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ; ਦੂਜਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ 1/4 ਹਿੱਸਾ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਫੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੈਰਾ ਧੀ ਟਰੱਕ ਦੇ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(8) ਸਿੱਖਿਅਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 07.03.2014 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਫਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ** ¹ ਅਤੇ **ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੁਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੋਮਵਤੀ** ² ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮਦਿਨਜ਼ਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(10) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਹੀ ਤਰਕਪੂਰਨ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 'ਜ਼ਮੇਵਾਰੀ' ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਟਰੱਕ ਮਾਲਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ। 1 ਅਤੇ 2, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 (ਬੀਮਿਤ ਵਾਹਨ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ) ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ MACT ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 07.03.2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

(11) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

(12) ਅਜੈ ਤਿਵਾੜੀ, ਜੇ. ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ, ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਜ਼ਬਤ ਕਰਕੇ, ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਮਾਮਲਾ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, *ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਦੇ ਹੁਕਮ/ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ:-*

“ਇਹ ਅਪੀਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮਿਤੀ 9.6.2010 ਨੂੰ 12.30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਜੀਤ ਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਰਾਜੂ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਪੀਬੀ-12-ਐਲ-9816 ਵਾਲੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੜਕ ਦੇ ਠੀਕ ਪਾਸੇ ਧੀਮੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਘਨੌਲੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਮਕੋਰੀ ਖੁਰਦ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਵੇਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੀ ਰਾਜੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਸਮੇਸ਼ ਢਾਬੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਐਚ.ਪੀ.-11 0696 ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਕਾਰ ਸਵਾਰ ਨੰਬਰ 1 ਵੱਲੋਂ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਭਜਾ ਕੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੇ ਜੀਤ ਰਾਮ ਦੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਟੱਕਰ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜੀਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੈਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ 14.6.2010 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੈਰਾ ਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਹਨ ਅੰਦਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

(Arun Monga, J.)

ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਇੱਕ ਢਾਬਾ (ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਠੋਕਾ) ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੂ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਸੀ। 8000/- ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਰੁ. 96,000/-। 1/4 ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਨਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 72,000/-। ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 32 ਸਾਲ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਡੀਟੀਸੀ**, 2009 (3) ਆਰਸੀਆਰ (ਸਿਵਲ), 77, 16 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁਪਏ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। 11,52,000/-। ਰੁ. 5000/ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁ. ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 5000/- ਰੁਪਏ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 9% pa ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 11,62,000/- ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਛੋਟ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ** ਜੋ 2004(3) SCC 297 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਕੁਆਂਟਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਪਿਲੀਅਨ ਰਾਈਡਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਦੋ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ 2012(4) PLR 604 ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, 2011 ਦੇ FAO ਨੰਬਰ 3760 ਨੇ 26.05.2011 ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਬੈਂਚ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ।”

(13) ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ **ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੱਦੀਕ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ** ³ਸੀ ਅਤੇ 20.02.2020 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(14) **ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੱਦੀਕ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ , ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

“13. ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਡਰਾਈਵਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ, ਉਸਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਬਣਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਵੇਗਾ। ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 128, ਦੇ ਪਹੀਆ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ। 2019 ਦੇ ਸੇਧ ਐਕਟ 32 ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਧਾਰਾ 194C, ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪਿੱਲੀਨ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ, ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਰੀ ਦੀ ਖੋਜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਜਾਂ ਪੀੜਤ ਉੱਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

(Arun Monga, J.)

ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਉੱਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਸਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ, ਕਿ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਘੱਟ ਹੱਦ ਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, ਜੇਕਰ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ। ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਸੱਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਜਾਂ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਬੀਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਇੰਸੈਰੈਂਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹਾਦਸਾ ਟਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਕਾਰ ਨੇ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਹੈਲਮੇਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਸਵਾਰੀ 'ਤੇ 2 ਵਿਅਕਤੀ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਗੁਸਤਾਖੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। PW3 ਤੋਂ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿਲੀਅਨ 'ਤੇ 2 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ।

1. ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੀੜਤ ਦੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਲਈ 10% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(15) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਹਾਦਸਾ ਟਰੱਕ ਨੰ. ਐਚ.ਪੀ.-11-0696 ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੀਤ ਰਾਮ ਵੱਲੋਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਸਵਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ।

(Arun Monga, J.)

(16) **ਮੁਹੰਮਦ ਸਿੱਦੀਕ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ , ਅੰਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਤਰਕਪੂਰਨ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਟਰੱਕ ਨੰ. HP-11-0696 ਨੂੰ ਕਾਹਲੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰ. ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਤ ਰਾਮ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(17) ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੋਜ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪੈਰਾ ਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰੱਕ ਨੰਬਰ ਐਚਪੀ-11-0696 ਕੋਲ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਦਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ। ਨਿਪਟਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਾਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਬੀਮੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ// ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਾਹਨ ਦੇ ਮਾਲਕ/ਡਰਾਈਵਰ ਤੋਂ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, **ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ**⁴ ਤੋਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ 07.03.2014 ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 07.03.2014 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3/ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

(18) ਆਉ ਹੁਣ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੀਏ।

18.1 ਮਾਮੂਲੀ ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ **ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹਨ।** 8,000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ 1/⁵ਵੇਂ ਿੱਸੇ ਦੀ ਬਜਾਏ 1/4 ਦੀ ਕਟੌਤੀ, ਨਾਕਾਫੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 3/ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵੀ।

18.2 ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:

" ...ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਕਮਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ

⁴ 2004 (3) SCC 297

ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਹੀ ਅੰਕੜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

20. ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਢਾਬਾ (ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਦਾ ਅਹਾਤਾ) ਚਲਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਰਾਜੂ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਵੀ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਵੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਲਗਭਗ ਰੁਪਏ ਮੰਨਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। 8000/- ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ”

18.3 ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ @ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। 8,000/-। 32 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ 16 ਦਾ ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

18.4 ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਅੱਠ ਆਸ਼ਰਿਤ, ਵਿਧਵਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ 1/4 ^{ਹਿੱਸਾ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ।} **ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ**⁵ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਛੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਉਸਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 1/5 ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਮਦਨ ਦੇ 1/4 ਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਬਜਾਏ 1/5 ਦੀ ਕਟੌਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

18.5 ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। 5,000/- ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁ. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 5,000/-।

18.6 **ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਵਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ:

"61. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ: -

(1) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx || _

(iii) ਆਮਦਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 50% ਜੋੜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਸਥਾਈ ਨੌਕਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।
ਜੋੜ

(Arun Malhotra) ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋੜ 15% ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਨੂੰ ਅਸਲ ਤਨਖਾਹ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(iv) ਜੇਕਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤਨਖਾਹ 'ਤੇ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦੇ 40% ਦਾ ਵਾਧਾ ਵਾਰੰਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। 25% ਦਾ ਜੋੜ ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 40 ਤੋਂ 50 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ 10% ਜਿੱਥੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ 50 ਤੋਂ 60 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਨੂੰ ਗਣਨਾ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤਰੀਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਪਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਮਦਨ ਘਟਾਓ ਟੈਕਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ।

(v) ਗੁਣਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕਟੌਤੀ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਦੇ ਪੈਰੇ 30 ਤੋਂ 32 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(vi) ਗੁਣਕ ਦੀ ਚੋਣ ਉਸ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 42 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਦੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

(vii) ਗੁਣਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਉਮਰ ਆਧਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(viii) ਪਰੰਪਰਾ ਗਤ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ, ਅਰਥਾਤ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੇਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 15,000/-, ਰੁ. 40,000/- ਅਤੇ ਰੁ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000/-। ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

18.7 ਨਿਉ ਇੰਡੀਆ ਅਸੋਰੈਸ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਸੋਮਵਤੀ ਵਿੱਚ- 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3093 ਦਾ ਫੈਸਲਾ 07.09.2020 ਨੂੰ, ਪਤਨੀ, ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ, ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਸੇਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ। **ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਰਫ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ** ⁶ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ/ਆਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

39. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਘ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਕੰਸੇਰਟੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬਹੁ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ

⁶(2020) SCC Online 410

ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ”

18.8 ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ, ਇਸਲਈ, ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18.9 ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਅੱਠ ਆਸ਼ਰਿਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ **ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਸੋਮਵਤੀ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ , ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ 40% ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। 8,000/- ਆਮਦਨ ਦੇ 1/5 ਵੇ ਚਿੱਸੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਿੱਜੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 8 ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ - ਵਿਧਵਾ, ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਰੁਪਏ @ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। 40,000/- ਜਦਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। 15,000/- ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਅਤੇ ਰੁ. 15,000/- 31.10.2017 ਤੋਂ **ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪੈਰਾ)** ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ 10% ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

18.10 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ:

ਮ੍ਰਿਤਕ	ਸ਼. ਜੀਤ ਰਾਮ
ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ	09.06.2010
ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ	ਰੁ. 8,000/-
ਉਮਰ	32 ਸਾਲ
ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 8000 X 12	96,000/- ਰੁਪਏ
ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਲਈ @ 40% ਵਾਧਾ	38,400/- ਰੁਪਏ
ਕੁੱਲ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ	1,34,400/- ਰੁਪਏ
ਆਸ਼ਰਿਤ (ਵਿਧਵਾ, ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ , ਇੱਕ ਮੀਲ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ)	8
ਕਟੌਤੀ 1/5 ਵਾਂ	26,880/- ਰੁਪਏ
ਬਕਾਇਆ ਆਮਦਨ (134400-26880 ਰੁਪਏ)	1,07,520/- ਰੁਪਏ
ਗੁਣਕ	16
ਨਿਰਭਰਤਾ (ਰੁ. 1,07,520 x 16)	17,20,320/- ਰੁਪਏ

(Arun Monga, J.)	
ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (8 ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ)	3,52,000/- ਰੁਪਏ
ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ	16,500/- ਰੁਪਏ
ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	16,500/- ਰੁਪਏ
ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਅਧਿਕਾਰ	21,05,320/- ਰੁਪਏ
ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ	11,62,000/- ਰੁਪਏ
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਧੀ ਹੋਈ ਰਕਮ	/- ਰੁਪਏ

18.10 ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ 11 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਜਾਏ 21,05,320/- (ਰੁਪਏ 21 ਲੱਖ, ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਵੀਹ ਰੁਪਏ) ਹੋਵੇਗੀ। ,62,000/-। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਮਾਯੋਜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1-2 ਤੋਂ।

18.11 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪਾਇਲ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਡਾ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ